

## بسمه تعالی

تاریخ امتحان: ۹۷/۱۰/۱۰	اداره آموزش و پرورش استان تهران	نام و نام خانوادگی:
مدت امتحان: ۷۵ دقیقه	مدیریت آموزش و پرورش ناحیه ۶	نام درس: ادبیات فارسی
تعداد سوالات: ۷	دبیرستان نخبگان علامه طباطبایی	رشته: ریاضی و تجربی
تعداد صفحات: ۲		پایه تحصیلی: دوازدهم
نیاز به ماشین حساب دارد ○ ندارد ●		شماره کلاس:
نیاز به پاسخ نامه دارد ○ ندارد ●		

یک: واژگان مشخص شده را معنی کنید. (هر مورد ۰/۲۵ نمره)

- ۱-۱- باز زین و برگ را بر گرده‌ی کپرها نهادند.
- ۲-۱- آن باغ در سموم سرد این عقل بی‌درد پژمرد.
- ۳-۱- پیرمرد از داخل کازیه یک پاکت کهنه برداشت.
- ۴-۱- همچو نی زهری و تریاقی که دید؟!
- ۵-۱- بخروش چو شَرزه شیر ارغند
- ۶-۱- گفت نزدیک است والی را سرای آن جا شویم

دو: کدام واژه برای جای خالی مناسب است؟ (هر مورد ۰/۲۵ نمره)

- ۱-۲- واصفان حلیه‌ی جمالش به تحیر ..... (منسوب - منسوب)
- ۲-۲- تن ز جان و جان ز تن ..... نیست (مستور - مسطور)
- ۳-۲- شب ..... که داند که تا سحر چند است؟ (فراق - فراغ)
- ۴-۲- ..... از عشق می‌شناس (حیاط - حیات)
- ۵-۲- ناله‌ی مرغ اسیر این همه ..... وطن است (بحر - بهر)
- ۶-۲- گفت از بهر ..... جامه‌ات بیرون کنم (قرامت - غرامت)

سه: دستور (هر مورد ۰/۵ نمره)

- ۱-۳- نوع حذف در عبارات «از جمله نام‌های حسن یکی جمال است و یکی کمال» چیست؟
- ۲-۳- نقش واژه‌ی «موافق» در عبارت «انصاف و عدل داشت موافق بسی ...» چیست؟
- ۳-۳- نقش گروه «آن خانه» در مصراع «زاشک ویران کنش آن خانه که بیت‌الحرزن است» چیست؟
- ۴-۳- کدام‌یک از جمله‌های زیر «چهار جزئی با مفعول و مسند» است؟  
الف) حق تعالی بنده را مستغرق خود گردانید.  
ب) بردن سیصد تومن پول تا تهران خطرناک است.  
۵-۳- فعل کدام‌یک از جمله‌های زیر اسنادی است؟  
الف) سر من از ناله‌ی من دور نیست  
ب) لیک چشم و گوش را آن نور نیست
- ۶-۳- کدام کلمه در بیت «در دفتر زمانه فتد نامش از قلم / هر ملتی که مردم صاحب قلم نداشت» صفت پسین است؟
- ۷-۳- در گروه «این نخلستان خاموش و پرمهتاب» چند ترکیب وصفی دیده می‌شود؟
- ۸-۳- هسته‌ی گروه «سموم سرد این عقل بی‌درد» کدام است؟

چهار: آرایه‌های ادبی (هر مورد ۰/۵ نمره)

- ۱-۴- کدام آرایه در عبارت «چشمه‌ی آبی سرد که در تموز سوزان کویر گویی از دل یخچالی بزرگ بیرون می‌آید از دامنه‌ی کوه‌های شمالی ایران به سینه‌ی کویر سرازیر می‌شود.» وجود ندارد؟

الف) تشبیه

- ۲-۴ در بیت «کاووس کیانی که کی‌اش نام نهادند / کی بوده؟ کجا بود؟ کی‌اش نام نهادند؟» کدام آرایه وجود ندارد؟  
 الف) جناس تام      ب) واج‌آرایی      ج) استعاره
- ۳-۴ در متن «فراش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترده و دایه‌ی ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین بگسترده.» چند اضافی تشبیهی دیده می‌شود؟  
 ۴-۴ در کدام بیت اسلوب معادله وجود دارد؟  
 الف) ما هم از تاب‌وتب عشق به خود می‌بالیم / بر سر آتش اگر هست دمیدن مو را  
 ب) حریف وحشت دل دیده‌ی گریان نمی‌گردد / گهر مشکل فراهم آورد اجزای دریا را  
 ۵-۴ یک مجاز در بیت «خانهای کو شود از دست اجانب آباد / زانک ویران کنش آن خانه که بیت‌الحرز است» بیابید.  
 ۴-۴ در مصراع «همچو نی زهری و تریاقی که دیدم؟» کدام آرایه وجود ندارد؟  
 الف) تضاد      ب) تشبیه      ج) پارادوکس      د) حسن تعلیل

**پنج: درک مطلب (هر مورد ۰/۵ نمره)**

- ۱-۵ در بیت «همه از تو سرگشته و فرمانبردار / شرط انصاف نباشد که تو فرمان نبری» مرجع ضمیر «تو» کیست؟  
 ۲-۵ عبارت «از بیم عقرب جراره دموکراسی قرن بیستم ناچار شده به مار غاشبیهی حکومت سرهنگ‌ها پناه ببرد.» یادآور کدام ضرب‌المثل است؟
- ۳-۵ مفهوم نهایی مصراع «محرم این هوش جز بی‌هوش نیست» چیست؟  
 ۴-۵ مفهوم نهایی مصراع «دست از مس وجود چو مردان ره بشوی» چیست؟  
 ۵-۵ مفهوم نهایی مصراع «عاشقان معشوق‌اند» چیست؟  
 ۶-۵ مفهوم نهایی عبارت «پروانه قوت از عشق آتش خورد» چیست؟  
 ۷-۵ مفهوم نهایی مصراع «گفت ولی از کجا در خانه‌ی خمار نیست» چیست؟  
 ۸-۵ در مصراع «برکش ز سر این سپید معجر»، «سپید معجر» نشانه‌ی چیست؟

**شش: معنی و مفهوم هر مورد را در یک جمله به نثر روان فارسی بنویسید. (هر مورد ۰/۵ نمره)**

- ۱-۶ مشت خوزین و بی‌تاب قلبم را در زیر باران‌های غیبی سکوتش می‌گیرم.  
 ۲-۶ ممت بی عشق می‌دان.  
 ۳-۶ اطفال شاخ را کلاه شکوفه بر سر نهاده.  
 ۴-۶ عشق به هر جایی ماوا نکند.  
 ۵-۶ از سیم به سر یکی کله‌خود  
 ۶-۶ هر که جز ماهی ز آبش سیر شد  
 ۷-۶ ما را فراغتی‌ست که جمشید چم نداشت  
 ۸-۶ با جان بودن به سامان نیست

**هفت: دو بیت اول شعر «صبح ستاره باران» را بنویسید. (۲ نمره)**

## یازده ادبیات دوازدهم

یک: واژگان مشخص شده را معنی کنید. (هر مورد ۰/۲۵ نمره)

- ۱-۱- اسب سرخ تیره
- ۲-۱- پایا گرم و زیان رساننده
- ۳-۱- جا کاغذی
- ۴-۱- پادزهر
- ۵-۱- خشمگین
- ۶-۱- حاکم

دو: کدام واژه برای جای خالی مناسب است؟ (هر مورد ۰/۲۵ نمره)

- ۱-۲- منسوب
- ۲-۲- مستور
- ۳-۲- فراق
- ۴-۲- حیات
- ۵-۲- بهر
- ۶-۲- غرامت

سه: دستور (هر مورد ۰/۵ نمره)

- ۱-۳- به قرینه لفظی
- ۲-۳- مفعول
- ۳-۳- نهاد
- ۴-۳- الف
- ۵-۳- الف
- ۶-۳- صاحب قلم
- ۷-۳- سه تا
- ۸-۳- سموم

چهار: آرایه‌های ادبی (هر مورد ۰/۵ نمره)

- ۱-۴- ب) حس آمیزی
- ۲-۴- ج) استعاره
- ۳-۴- تا
- ۴-۴- ب
- ۵-۴- دست
- ۶-۴- د) حسن تعلیل

پنج: درگ مطلب (هر مورد ۵/۰ نمره)

(پاسخ‌های مشابه قابل قبول است)

۱-۵- اینبنیان

۲-۵- از چاله به چاه افتادن

۳-۵- هرکسی حرف عاشق را نمی‌فهمد- یا تقابل عقل و عشق- یا طلب درد آشنا

۴-۵- ترک تعلق- یا ترک وابستگی‌های مادی

۵-۵- رازداری یا فنای عاشق یا عارف

۶-۵- نیاز عاشق به عشق

۷-۵- فساد و ریاکاری مسئولان

۸-۵- ضعف

شش: معنی و مفهوم هر مورد را در یک جمله به نثر روان فارسی بنویسید. (هر مورد ۵/۰ نمره)

(پاسخ‌های مشابه قابل قبول است)

۱-۶- قلبا به سکوتش گوش می‌کنم.

۲-۶- بی بهرگان از عشق مرده‌اند.

۳-۶- شکوفه‌های بهاری بر درختا روییده است.

۴-۶- هرکسی لیاقت عشق را ندارد.

۵-۶- قله دماوند پوشیده از برف است.

۶-۶- عاشق از عشق سیر نمی‌شود.

۷-۶- آسایش درویشان بیشتر از پادشاهان است.

۸-۶- عاشق جانباز است.

هفت: دو بیت اول شعر «صبح ستاره باران» را بنویسید. (۲ نمره)

بیداری ستاره در چشم جویباران

ای مهربان‌تر از برگ در بوسه‌های باران

لیخند گاه گاهت صبح ستاره باران

آینه‌ی نگاهت پیوند صبح و ساحل